

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проекту постанови Кабінету Міністрів України
«Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 3 жовтня 2018 р. № 801» (далі – проект постанови)

I. Визначення проблеми

Згідно із абзацом третім підпункту 53 пункту 4, абзацом четвертим підпункту 10 пункту 22, підпунктами 1, 3 пункту 23 та підпунктом 2 пункту 26 розділу I Закону України від 28 квітня 2021 р. № 1423-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. № 801, якою затверджено критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, пов'язаної з використанням та охороною земель, і визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру (далі – Критерії), потребує приведення у відповідність із вимогами законодавства.

Відповідно до абзацу другого частини першої статті 188 Земельного кодексу України державний контроль за використанням та охороною земель в обсязі, визначеному законом, також здійснюється виконавчими органами сільських, селищних, міських рад. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад набувають установлених законом повноважень із здійснення державного контролю за використанням та охороною земель у разі прийняття відповідною радою рішення про здійснення такого контролю.

Частиною першою статті 5 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» визначено, що державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин. Державний контроль за використанням та охороною земель також здійснюють виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у межах повноважень, визначених законом, у разі прийняття відповідною радою рішення про здійснення такого контролю.

Згідно з частинами першою та третьою статті 6¹ цього Закону до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить здійснення державного контролю за використанням та охороною земель, а саме за:

виконанням власниками і користувачами земель комплексу необхідних заходів із захисту земель від заростання бур'янами, чагарниками;

дотриманням режиму експлуатації протиерозійних, гідротехнічних споруд, а також вимог законодавства щодо збереження захисних насаджень і межових знаків;

виконанням землевласниками та землекористувачами вимог щодо використання земель за цільовим призначенням, розміщенням, проектуванням, будівництвом, введенням в дію об'єктів, що негативно впливають на стан земель, експлуатацією, збереженням протиерозійних гідротехнічних споруд, захисних лісонасаджень.

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад набувають установлених законом повноважень із здійснення державного контролю за використанням та охороною земель у разі прийняття відповідною радою рішення про здійснення такого контролю і реалізують функцію державного контролю за використанням та охороною земель через державних інспекторів з державного контролю за використанням та охороною земель відповідних рад, кваліфікаційні вимоги до яких визначені статтею 10 цього Закону.

Частиною першою статті 19 Закону України «Про охорону земель» визначено, що державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, а за додержанням вимог законодавства про охорону земель – центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища. Державний контроль за використанням та охороною земель також здійснюють виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у межах повноважень, визначених законом, у разі прийняття відповідною радою рішення про здійснення такого контролю.

Відповідно до положень частини першої статті 5 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, що здійснюють державний нагляд (контроль) у межах делегованих законом повноважень органів виконавчої влади в частині використання та охорони земель, визначають перелік суб'єктів господарювання, які підлягають плановим заходам державного нагляду (контролю) у плановому періоді, відповідно до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), що затверджуються відповідно до цього Закону.

З огляду на зазначене постановою Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. № 801 потребує приведення у відповідність із нормами чинного законодавства в частині надання виконавчим органам сільських, селищних, міських рад права визначати перелік суб'єктів господарювання, які підлягають плановим заходам державного нагляду (контролю) у плановому періоді, відповідно до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю), що забезпечить прозорість у сфері контролю за використанням та охороною земель, врегулює періодичність заходів державного нагляду (контролю) щодо суб'єктів господарювання, сприятиме залученню додаткових надходжень до бюджетів різних рівнів від справляння плати за землю

Основні групи (підгрупи), на які впливає проблема:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	–	+
Держава та органи місцевого самоврядування	+	–
Суб'єкти господарювання, у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	–

Вищевказана проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки положеннями постанови Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. № 801 не передбачено право визначати перелік суб'єктів господарювання, які підлягають плановим заходам державного нагляду (контролю) у плановому періоді, відповідно до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) виконавчими органами сільських, селищних, міських рад. Таким чином, до зазначеної постанови необхідно внести відповідні зміни шляхом прийняття відповідної постанови Кабінетом Міністрів України.

Неможливість розв'язання вищевказаної проблеми за допомогою чинних регуляторних актів обумовлюється: відсутністю існуючих (чинних) положень законодавства, що надають право виконавчим органам сільських, селищних, міських рад визначати перелік суб'єктів господарювання, які підлягають плановим заходам державного нагляду (контролю) у плановому періоді, відповідно до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) зазначеними органами.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання є приведення постанови Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 р. № 801 у відповідність із положеннями Закону України від 28 квітня 2021 р. № 1423-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин», Земельного кодексу України, Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та Закону України «Про охорону земель», що забезпечить можливість здійснювати виконавчими органами сільських, селищних, міських рад планові заходи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, пов'язаної з використанням та охороною земель.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалася, неприйняття проекту постанови	Нездійснення державного регулювання шляхом не прийняття проекту постанови не відповідає вимогам земельного законодавства. Це не забезпечить досягнення поставленої цілі регулювання, що є неприйнятним
Альтернатива 2 Прийняття проекту постанови	Запропонований спосіб розв'язання зазначеної проблеми доцільний та забезпечить надання права виконавчим органам сільських, селищних, міських рад визначати перелік суб'єктів господарювання, які підлягають плановим заходам державного нагляду (контролю) у плановому періоді, відповідно до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) та здійснювати такі заходи

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалася, неприйняття проекту постанови	Відсутні	Відсутні
Альтернатива 2 Прийняття проекту	Забезпечить повноту реалізації повноважень органів виконавчої влади в частині	Відсутні

постанови	використання та охорони земель щодо визначення переліку суб'єктів господарювання, які підлягають плановим заходам державного нагляду (контролю) у плановому періоді, відповідно до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю)	
-----------	---	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалася, неприйняття проекту постанови	Відсутні	Відсутні
Альтернатива 2 Прийняття проекту постанови	Забезпечить можливість здійснювати виконавчими органами сільських, селищних, міських рад планові заходи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, пов'язаної з використанням та охороною земель. У разі встановлення правопорушень на земельних ділянках, які перебувають у власності та користуванні громадян сприятиме повноті захисту їх прав та інтересів і попередженню протиправним посяганням на їх права та інтереси в майбутньому	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання*, одиниць	94	399	593	202	1288
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	7,3	31,0	46,0	15,7	100

* – кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регуляторних положень проекту постанови, визначена відповідно до Річного плану здійснення заходів державного нагляду (контролю) Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру на 2022 рік, затвердженого наказом Держгеокадастру від 19.11.2021 № 543. Загальна кількість суб'єктів господарювання, щодо яких планувалося у 2022 році здійснити заходи державного нагляду (контролю) у сфері використання та охорони земель усіх категорій і форм власності становила 4294 суб'єкта. Відповідно до положень частини третьої статті 6¹ Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» виконавчі органи сільських, селищних, міських рад набувають установлених законом повноважень із здійснення державного контролю за використанням та охороною земель у разі прийняття відповідною радою рішення про здійснення такого контролю. Враховуючи те, що процес прийняття таких рішень органами місцевого самоврядування буде поступовим, кількість суб'єктів господарювання, що підпадтимуть під дію регулювання прийнято у кількості 30 відсотків від кількості суб'єктів господарювання, які підлягали перевірці Держгеокадастром у 2022 році – $4294 \times 30\% = 1288$.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати, грн
Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалась, неприйняття проекту постанови	Відсутні	Відсутні
Альтернатива 2 Прийняття проекту постанови	Забезпечить узгодження інтересів бізнесу і держави, чіткий порядок та можливість проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері використання та охорони земель виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад, сприятиме прозорому веденню бізнесу. Забезпечить ефективний та прозорий державний нагляд (контроль) виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад дотримання вимог земельного законодавства суб'єктами господарювання, що здійснюють господарську діяльність у сфері використання та охорони земель	640900,00 (витрати за 1 рік) 3204500,00 (витрати за 5 років)

ВИТРАТИ

на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

№ з/п	Витрати	За перший рік, грн	За п'ять років, грн
1.	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, грн	—	—
2.	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), грн	—	—
3.	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, грн	—	—
4.	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо), грн	760,00	3800,00

Орієнтовно 2 години в день працівник суб'єкта господарювання буде витратити на підготовку відповідних матеріалів для перевірки (заробітна плата за місяць 6700 грн. (22 робочі дні), 305 грн. заробітна плата за 1 день (8 годин), 76 грн за 2 години в день та відповідно 760

		грн за період проведення планової перевірки 10 днів)	
5.	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), грн	—	—
6.	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), грн	200,00	1000,00
7.	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, грн.	—	—
8.	Інше (адміністративний штраф), грн	340,00	1700,00
9.	Разом (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), грн	1300,00	6500,00
10.	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	493	493
11.	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), грн	640900,00	3204500,00

Розрахунок відповідних витрат на одного суб'єкта господарювання

Вид витрат	За рік (стартовий), грн	Періодичні (за наступний рік), грн	Витрати за п'ять років, грн
Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо)	200,00	—	1000,00

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей у ході вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінювання)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалася, неприйняття проекту	0	Нездійснення державного регулювання шляхом не прийняття проекту постанови призведе до не виконання делегованих законом повноважень щодо здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері використання та охорони земель виконавчими комітетами

постанови		сільських, селищних, міських рад. Не забезпечить ефективний та прозорий державний нагляд (контроль) виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад дотримання вимог земельного законодавства суб'єктами господарювання, що здійснюють господарську діяльність у сфері використання та охорони земель
Альтернатива 2 Прийняття проекту постанови	4	Здійснення державного регулювання шляхом прийняття проекту постанови, що передбачає можливість визначати виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад перелік суб'єктів господарювання, які підлягають плановим заходам державного нагляду (контролю) у плановому періоді, відповідно до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) забезпечить виконання зазначеними органами делегованих законом повноважень щодо здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері використання та охорони земель

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 2 Прийняття проекту постанови	Оцінюючи підсумкові вигоди цієї альтернативи, необхідно зазначити, що проблема буде розв'язана шляхом внесення змін до Методики, що забезпечить визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, у разі набуття ними установлених законом повноважень із здійснення державного контролю за використанням та охороною земель відповідно до вимог законодавства	Відсутні	З урахуванням оцінених у цій таблиці підсумкових витрат та вигоди, необхідно зазначити, що для розв'язання проблеми найбільш виправданою та доцільною є альтернатива 2, оскільки вона призведе до повного розв'язання проблеми, визначеної розділом I аналізу регуляторного впливу

Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалася, неприйняття проекту постанови	Відсутні	Відсутні	Оцінюючи підсумкові витрати цієї альтернативи необхідно зазначити, що у разі неприйняття відповідного регуляторного акта проблему не буде вирішено, що в підсумку призведе до не виконання повноважень виконавчими органами сільських, селищних, міських рад із здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) щодо дотримання вимог земельного законодавства суб'єктами господарювання
--	----------	----------	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінювання ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалася, неприйняття проекту постанови	Існування проблеми	x
Альтернатива 2 Прийняття проекту постанови	Розв'язання проблеми	Ризик зовнішніх чинників на дію акта відсутній

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Основним механізмом, що забезпечує розв'язання визначеної проблеми, є внесення змін до положень постанови Кабінету міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 801, що розширюють перелік органів, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель доповнюючи їх органами виконавчої влади сільських, селищних, міських рад.

Реалізація запропонованих механізмів та заходів, які забезпечують розв'язання проблеми, проводиться виконавчими органами сільських, селищних, міських рад шляхом визначення переліку суб'єктів господарювання, які підлягають плановим заходам державного нагляду (контролю) у плановому періоді, відповідно до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) та здійснювати такі заходи.

Здійснення виконавчими органами сільських, селищних, міських рад планових заходів державного нагляду (контролю) щодо дотримання вимог земельного законодавства суб'єктами господарювання у межах законодавчо визначених повноважень дозволить виявляти правопорушення, вживати заходи для їх усунення та запобігати виникненню порушень в майбутньому на земельних ділянках усіх категорій та форм власності.

Прийняття проекту постанови надасть можливість захистити інтереси держави, територіальних громад, громадян та суб'єктів господарювання у сфері використання та охорони земель.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація проекту постанови не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування державними органами та органами місцевого самоврядування та потребуватиме витрат суб'єктів господарювання, пов'язаних з виконанням вимог регуляторного акта.

Прийняття та оприлюднення проекту постанови в установленому порядку забезпечить доведення його до відома суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта, центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.

Прийняття проекту постанови не призведе до неочікуваних результатів і не потребує додаткових витрат із державного бюджету. Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

Розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва (Тест малого підприємництва) проведено відповідно до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта».

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

З урахуванням безперервності функціонування галузі використання та охорони земель проект постанови доцільно запроваджувати на необмежений термін, дія постанови буде постійною на термін дії Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» та Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Визначено такі основні прогностичні показники результативності дії проекту постанови впродовж одного календарного року:

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів, пов'язаних з дією акта, у вигляді нарахувань заподіяної шкоди, буде залежить від площі земель, на яких будуть встановлені факти порушень земельного законодавства;

кількість суб'єктів господарювання на яких поширюватиметься дія акта – 1288 на рік;

розмір коштів, що витрачатимуться 1288 суб'єктами пов'язаними з виконанням вимог акта – 640900,00 грн на рік, кількість загального витраченого часу 1288 суб'єктами на заходи, що сприятимуть перевіркам – 25760 годин (20 годин робочого часу працівника одного суб'єкта господарювання);

рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень акта протягом трьох років – 100 відсотків;

кількість суб'єктів господарювання віднесених до високого, середнього або незначного ступеня відповідно до Критеріїв 1288 на рік;

кількість суб'єктів господарювання внесених до інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю) – 1288 на рік;

кількість здійснених планових заходів державного нагляду контролю дотримання вимог земельного

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися через 1 рік після набрання чинності цим регуляторним актом.

Повторне відстеження буде здійснено через два роки після набуття чинності регуляторним актом, у результаті чого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження. У разі виявлення не врегульованих та проблемних питань шляхом аналізу якісних показників дії цього акта, зазначене буде врегульовано шляхом внесення відповідних змін.

Періодичне відстеження буде здійснюватися раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження. Установлені кількісні та якісні значення показників результативності акта порівнюватимуться із значеннями аналогічних показників, що встановлені під час повторного відстеження.

Відстеження буде здійснюватися шляхом аналізу статистичної інформації щодо проведення заходів контролю.

Виконавець заходів – Держгеокадастр.

В. о. Голови Державної
служби України з питань
геодезії, картографії та кадастру

Сергій ЗАВАДСЬКИЙ